

Korene a krídla

12. apríla 2018 si Univerzita Mateja Bela (UMB) pripomenula slávnostným programom v aule Rotunda 25. výročie založenia Metodického centra UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Konštituované bolo 1. januára 1993. V tom roku sa zrealizovali tri tzv. nulté kurzy. V roku 1994 stagnovalo pre nedostatok finančných prostriedkov. Až v roku 1995 sa definitívne začalo s aktivitami. Prvé miesto, ktoré účastníci – 51 učiteľov všetkých stupňov škôl s vyučovacím jazykom slovenským v zahraničí 5. júla 1995 (v Deň slovenského písomníctva, Deň Sv. Cyrila a Sv. Metoda) navštívili, bol práve Tajov. Citovo nezabudnuteľné bolo prijatie na Obecnom úrade vtedajším starostom Milanom Schneiderom a vtedajším správcom pamätných domov JGT a JM Jozefom Šebom. Pieseň Slovensko krásna zem, ktorá tu odznela v podaní Ivetky Sitkovej, sa stala hymnou prvého revitalizovaného kurzu učiteľov. Nové kolegiálne priateľstvá vznikli aj zásluhou pokračujúceho posedenia na kempingu pri gulášoch.

Stretnutia krajanov s Tajovom sa stali samozrejmosťou. Dokonca starosta Jozef Mackovič navštívil v marci 2004 s pracovníkmi MC UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí aj Dolnú zem. Po sto rokoch od príchodu a pobytu Jozefa Gregora-Tajovského v Nadlaku bol prvým zástupcom obce z jeho rodného Tajova. Stretol sa aj s vtedajším primátorom Nadlaku, pánom Suchanským.

Viac čítajte na str. 3

Príhovor starostu obce

Vážení spoluobčania, rodáci a priatelia našej obce!

Svoj príhovor začnem brigádou na cintoríne. Cintorín je miesto, kde sú naši najbližší, rodáci, Tajovčania, Jabrikovčania, a aj ľudia, ktorým Tajov prirástol k srdcu. Sú tam pochovaní bývalí kňazi, aj vojaci z čias Druhej svetovej vojny. Pre mňa je to pietne miesto, a preto mám záujem na tom, aby cintorín bol aj "patrične" upravený. Preto sa každý rok, približne v tomto období, stretávame na brigáde, pri kosení. Aj tentoraz nás bolo okolo 30, z toho 5 žien, ktoré zhrabali pokosenú trávku do kôpok. Popri kosení cintorína pokosíme aj okolie chodníka na Kalváriu, a aj okolo Kalvárie. Rozdelili sme sa, jedna partia kosila na Kalvárii a druhá na cintoríne. Po brigáde sme si posedeli tentoraz na fare, keďže sa na cintorín robil nový prístupový chodník. Nový chodník sa vybudoval v rekordne rýchлом čase. Na začiatku prístupovej cesty ešte vybudujeme rampu, aby sa z chodníka nestalo parkovisko. Kto bude prerábať hrob resp. budovať nové hrobové miesto a bude potrebovať napríklad vyložiť materiál resp. zvieť sutinu, tak sa nahlási na úrade a dostane kľúč. Pre peších bude priestor približne na šírku fúrika, alebo káricky.

Od 1. júla tohto roku obecný úrad zavedie poplatok za používanie vstupu kamenárov za rampu a aj poplatok za používanie vody, nakoľko nám tam stúpajú náklady za odber vody. Stáva sa, že cudzí ľudia, ktorí prechádzajú cez obec, si čerpajú vodu pre svoju potrebu. Privítal by som, že ak niekto zbadá takýto nelegálny odber, nech mi zavolá. Ak bude nekontrolované stúpať spotreba vody, tak budeme musieť pristúpiť k zvýšeniu cintorínského poplatku.

Pri chodníku pod márniciou sú dva kontajnery. Je tam jeden 1100 l na odpad z cintorína (umelé kvety, rozbité svietniky, použité kahance a pod.) a kontajner na biologický odpad (zemina, vyschnuté živé kvety, pohrabané lístie a pod). Na rovinu poviem, že...

pokračovanie na str. 2

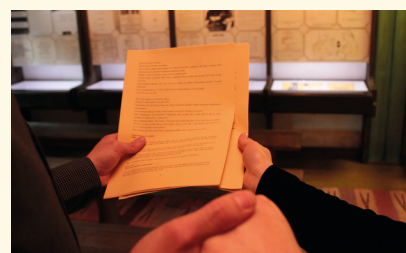
Aktivity detí z materskej školy čítajte v článku JÚN na str. 6

O zaujímavostiach Jánskej hostiny čítajte na str. 4-5

O aktuálnej situácii v tajovskom futbale čítajte v rozhovore s predsedom TJ Slovan Tajov Petrom Mažgutom na str. 8

Manželstvo v listoch v Noci múzei v Pamätnom dome JGT čítajte na str. 2

Príhovor starostu

pokračovanie zo strany 1

...väčšinou je tam v každom z nich iný odpad, alebo všetko naopak. Kontajnery sú označené, tak vás prosím, rešpektujte správne triedenie odpadu.

V rámci prác na cintoríne sa opravil aj spodný chodník, ktorý už bol nebezpečný. Jeden podvečer som mal aj dvoch pomocníkov z dediny, ktorí mi boli pomôcť. Ďakujem im za to. Dali sa aj kvety na hroby našich rodákov. Obraciam sa na vás, kto máte v ich blízkosti hrob, aby ste poliali aj kvety na týchto hroboch. Taktiež za túto prácu ďakujem.

Kvety na hroby, ale aj v obci – v Parku J. Murgaša pri obecnom úrade vysadila a stará sa o ne pani Holecová. Vyzerať to ako rozkvitnutá záhrada.

Na záver tejto časti článku patrí vďaka občanom a občiankam za kosenie, hrabanie a sadenie kvetov a kríkov, a taktiež patrí poďakovanie dodávateľovi stavebných prác, firme Vladimír Cimerman – CIMO s.r.o. za vybudovanie nového chodníka. Práce na cintoríne sa uskutočnili aj s príspevom finančnej čiastky 5000.-€ Ministerstva financií. Túto dotáciu dostala obec v roku 2017 a použila sa tohto roku.

Čo nevidieť, blíži sa nová vykurovací sezóna a štiepky na kúrenie obecných budov nikdy nie je dosť. Aj s vašim príspevom sa niečo nachystá. Štiepka z tej kopy, ktorá bola na Notárskej záhrade, vystačí cca na 3 až 5 týždňov vykurovania všetkých obecných budov u nás v Tajove. S tým by sme si nevystačili, preto sme tento rok chystali drevo za skladosť štiepky, kde sa nachádza obecná poľná cesta. Tam sa už nachystalo dostatočné množstvo. Pre našu obec je potrebné takých 40 až 50 ton štiepky, závisí od vonkajších teplôt.

Informácia k stavebnému úradu. Do 31. marca 2018 nám činnosť preneseného výkonu štátnej správy na úseku stavebného poriadku vykonávala Ing. Malejčíková. Boli sme v spoločnom stavebnom úrade s obcami Kordíky, Motyčky, Horná Mičiná a Môlča. Na základe žiadosti od 01.04.2018 patríme pod mesto Banská Bystrica. S pani Ing. Malejčíkovou sme zrušili zmluvu z dôvodu meškajúcich termínov vybavovania žiadostí. Pre jej zdravotné problémy sa nám žiadosti nakopili a už nebola schopná to dobehnúť. Aj keď musím povedať, že pokiaľ bola zdravá, stavebný úrad fungoval dobre, za čo jej ďakujem. Teraz nás má na starosti pani Ing. Zita Győreová na úseku stavebného poriadku a na úseku malých zdrojov znečistenia p. Ing. Graus, obaja zamestnanci Mestského úradu. Konzultovať môžete chodiť na zákaznicke centrum a samozrejme aj k nám na Obecný úrad do Tajova. Tešíme sa na novú spoluprácu, aj keď aj pani Ing. Győreová má tej práce a spisov

taktiež neúrekom, a ešte stále dorába staré spisy a nevybavené žiadosti. Týmto sa chcem všetkým stavebníkom ospravedlniť, ale z časového hľadiska nám nepridala ani táto náhla zmena. Čakám a verím, že sa to všetko pozatvára do konca októbra. Prosím stavebníkov o strpenie.

Asi pred mesiacom ma navštívila pani Wanda Gregorová z Bratislavy a chcela sa niečo viac dozvedieť o našom rodákovi Eduardovi Gregorovi. Začala robiť reportáž o ňom pre Slovenský rozhlas. Čo - to som jej dokázal odpovedať a čo - to som sa dozvedel aj od nej. Aby mala čo najviac informácií, bol som ju predstaviť pani Melanke Poliačikovej, aby aj ona zo svojich vedomostí pomohla viac zviditeľniť nášho rodáka. Pani Gregorová napísala pre naše noviny článok o bratovi J.G. Tajovského Eduardovi (1896), ktorý zverejňujeme na 2-3 str. Jeho život a dielo, jeho nezlomná vôľa prekonávať svoj handicap a jeho snaha pokračovať vo svojich životných cieľoch nech nám je všetkým príkladom. Bol aj mne príkladom pri budovaní chodníka na Kalváriu a mojich rôznych osobných zraneniach. Aj preto sme chodník pomenovali jeho menom – Chodník Eduarda Gregora. A kto navštívi kostolík na Kalvárii, nech sa pozrie na hlavný oltár a tam uvidí jeho dielo. Zomrel v roku 1954 a je pochovaný na našom cintoríne. Na poslednom zasadnutí obecného zastupiteľstva sa poslanci dohodli uctiť si pamiatku Eduarda Gregora umiestnením pamätnej tabule na Kalvárii.

Blíži sa čas prázdnin a dovoleníek, tak na záver Vám prajem pekné slnečné počasie a nabratie síl do ďalších podovolenkových aktivít.

Ladislav Surovčík, starosta

Manželstvo v listoch

Dvere domu Jozefa Gregora Tajovského a Hany Gregorovej sa počas Noci múzeí a galérií neodchýlili, otvorili sa dokorán. Prakticky, no najmä ľudsky. Noc múzeí a galérií každoročne ponúka množstvo zaujímavého programu v múzeách a galériách po celom Slovensku. Literárne a hudobné múzeum v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici v dome Gregorcov urobilo prievan, aby vypustilo atmosféru, ktorú v sebe Tajovský dom má.

Listová korešpondencia, emocionalita a informačná naplnenosť dali tomuto dňu svoju intenzitu a vládnuť. Naučili, potešili, inšpirovali, no najmä oživilí miestnosť venovanú tvorbe Jozefa a Hany, kde bol svojho času literárny salón. Všetko sa prepojilo v jedno, v krehkú záležitosť prezentujúcu podstatu tohto domu – život Gregorcov. Nové kontexty vnímania ich spolunažívania a existovania v slovenskej rozvíjajúcej sa spoločnosti prinieslo dramatizované čítanie listov, ktoré si manželia nepretržite písali. S názvom Manželstvo v listoch sa

divákovi a diváčkovi v dvoch cykloch predstavili autentické slová a myšlienky Jozefa a Hany, a tak dotvorili obraz o ich vzťahu. Na prvý pohľad dobrom a vrúcnom, s benevolentnými prejavmi a angažovanými ideami. Vo vnútri ale prekonávali tlak doby a všeobecne platné konvencie, tiež najrôznejšie vzdialenosti – prvotné čakanie na deň svadby, cestovanie, pobyty v kúpeľoch, vojna, zajatie a iné. Literárnemu a hudobnému múzeu v spolupráci s Univerzitným divadelným súborom UNIS v Banskej Bystrici sa tak podarilo na chvíľu preniesť prítomných a prítomné do vtedajšieho času. Súčasne ponúkli priestor precítiť to, čo prežívali Gregorcovi.

Dramatizované čítanie korešpondencie Hany Gregorovej a Jozefa Gregora Tajovského bolo pripravené špeciálne pre tento ročník Noci múzeí a galérií. Novinkám v pamätnom dome J. G. Tajovského však koniec nebude. Literárne a hudobné múzeum sa už v lete chystá na bohatý program, kde sa okrem iného môžu ľudia tešiť na Gregorovský salón. V ňom bude živá nielen literatúra a umenie, rovnako aj pamiatka na Hanu a Jozefa Gregorcov.

Mgr. Lucia Panáčková

Milí Tajovčania,

s vďakou a láskou sa obraciam na všetkých tých, ktorí ma podporili pri objavovaní životnej cesty vášho rodáka - mladého veterána Veľkej vojny, výnimočného ľavorukého rezbára, Tajovčana Eduarda Gregora, najmä pani učiteľke Melánii Poliačikovej.

Tento brat spisovateľa Jozefa Gregora Tajovského a syn tajovského richtára Alojza Gregora je napríklad autorom obrázku archanjela Michala vo vašom krásnom kostole, ale aj piety v Kaplnke Panny Márie Sedembolestnej na kopci, ktorý sa vypína nad vašim malebným Tajovom, na konci krížovej cesty. Tá je

symbolickým završením cesty, ktorú musí prekonať každý z nás v radosti, či v strasti. Cesty Božie sú rôzne, tak ako aj tie, ktoré vedú k tajovskej kalvárii. Jednou z nich je aj chodník, ktorý ste vybudovali a pomenovali práve po vašom rodákovi rezbárovi Eduardovi Gregorovi.

Ako mi povedal starosta Ladislav Surovčík, nebola to ľahká úloha. Preto vyjadrujem obdiv vášmu odhodlaniu a vytrvalosti. Sú to vlastnosti, ktoré zdobili aj osobnosť vášho rodáka Eduarda Gregora.

Jeho príbeh sa začal písať pred viac než sto rokmi. Nie je to teda príbeh vhodný do archívu a knižníc, aby tam zapadal prachom? Vy sami ste odpovedali na túto otázku práve vybudovaním chodníka v neľahkom teréne, ale aj informačnou tabuľou, na ktorej uvádzate fakty aj o rezbárovi Eduardovi Gregorovi.

Ako mladý 22 ročný muž sa vrátil do Tajova z bojov prvej svetovej vojny, ktorú pre jej dovtedy nepoznanú krutosť označujeme aj ako Veľká vojna, bez pravej ruky. Bol tak jedným z takmer šesť miliónov zmrzačených vojakov štvorročnej vojny, v ktorej boli prvýkrát v dejinách ľudstva použité chemické zbrane, guľomety, otestovaný tank.

Slováci, vtedy dvojmiliónový národ, žijúci v rámci Rakúsko-Uhorska, zaplatil vo vojne krutú daň – sedemdesiat tisíc životmi. Ale aj tí, ktorí sa vrátili, to nemali ľahké. Dôkazom je množstvo samovrážd, uvádzaných v cirkevnej tlači, ktorými preživší riešili svoj návrat do civilného života a krajiny, ktorá dovtedy na mape sveta neexistovala – do Československa. Váš rodák – 22 ročný Eduard Gregor, keď po návrate zistil, že s jednou rukou – ľavou, na gazdovstve veľa vody nenamúti, dal sa paradoxne na umeleckú dráhu.

Doslova ľavou rukou vytvoril množstvo úžitkových predmetov, ale aj umeleckých diel, ktoré sú dodnes súčasťou aj tajovských domácností. V Múzeu Jozefa Gregora Tajovského – kapitána československých légii a neskôr podplukovníka československej armády, v dome richtára Štefana Greška – jeho starého otca, vidíme aj ukážku rezbárskych prác ľavorukého rezbára Eduarda Gregora: Madonu s dieťaťom alebo pohár pre víťaza v lyžovaní z roku 1942. Práce vášho rodáka sú súčasťou expozície SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA v Martine alebo Vlastivedného múzea v Banskej Bystrici. Jeho najkrajšia práca – Bača s fujarou reprezentovala Československo na Svetovom festivale mládeže v roku 1953.

Je pozoruhodné, že napriek svojmu handicapu sa oženil a vychoval tri dcéry. Jeho prostredná dcéra prekonala ako dieťa detskú obrnu s doživotnými telesnými následkami. Jednoruký tajovský rezbár Eduard Gregor prijal aj túto výzvu osudu s láskou a odhodlaním.

Určite mu v tom pomohla jeho viera, pretavená do reálneho života, pretože len taká viera je zmysluplná, živá.

Preto je posolstvo príbehu vášho výnimočné-

ho rodáka rezbára Eduarda Gregora silným odkazom aj pre dnešok, keď ľudia, často veľmi mladí, hľadajú východiská v drogách, pasivite a sebalútosti.

Veľmi ma potešila informácia starostu Ladislava Surovčíka, že pri príležitosti 100. výročia ukončenia Veľkej vojny, ktoré si tento rok pripomíname, chcete umocniť odkaz silného príbehu vášho rodáka ľavorukého rezbára Eduarda Gregora odhalením pamätnej tabule. Možno príbeh tohto 22 ročného veterána Veľkej vojny bez pravej ruky pomôže nekému turistovi, ktorý navštívi krásny Tajov, alebo žiakovi, či študentovi, ktorý sa ocitol na životnej križovatke.

Malý Tajov sa pýši veľkými osobnosťami, aj svetoznámych vynálezcom, umelcom, politikom a kňazom Jozefom Murgašom, ktorého výročia si budeme pripomínať budúci rok a verím, že tiež veľmi dôstojne.

Dr. Wanda Gregorová

Korene a krídla

pokračovanie zo strany 1

Touto cestou sa treba poďakovať Tajovčanom, za príjemne strávený víkend pre takmer tridsiatku mladých Slovákov z celého sveta, ktorí na tajovskom kempingu strávili týždeň vzdelávania sa v slovenskom jazyku – Letný kurz slovenského jazyka a kultúry pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Najprv odprezentovali v rodnom dome Jozefa Gregora-Tajovského originálny text autora v spomienkach na starých rodičov, potom sa empaticky vžívali do vlastnej tvorby v slovenčine a nakoniec si zmerali sily na tajovskom ihrisku vo švárovovej futbale s tajovskými mládenkami a v športových súťažiach. Tajovské gazdinčky im zasa po výkone ponúkli tunajšie gastronomické špeciality – štiarc, tvarožníky a iné pochúťky.

Kostol sv. Jána Krstiteľa sa stal ekumenickým svätostánkom pre všetkých – katolíkov aj evanjelikov. Nikdy tento chrám nevynechali. Ani učители, ani ich žiaci, či študenti. Tým vzdávali úctu obom tajovským rodákovi. Aj súčasníkom. Dobré meno sa rýchlo šíri. Táto jedinečná vysokoškolská vzdelávacia inštitúcia na Slovensku sa natrvalo zapísala aj do histórie obce Tajov, rovnako ako Tajov sa stal neoddeliteľnou súčasťou 25-ročnej histórie MC UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí. To bol dôvod, prečo medzi pozvanými hosťami UMB boli aj starosta obce Tajov Ladislav Surovčík a tajovský pán farár Mgr. Jozef Petřík.

Tajov dal svetu dve jedinečné osobnosti. Do slovenskej histórie kultúrnej, politickej, vedeckej, prírodovedeckej a cirkevnej

sa s Tajovom spájajú mená: Jozef Murgaš a Jozef Gregor-Tajovský. Korene majú obaja v malebnej dedinke pod Kremnickými vrchmi, ale krídla života ich zaviali do sveta. Ďalekého aj blízkeho. Za more aj za Dunaj. Ešte stále máme čo splácať za uplynulé roky zabudnutia Jozefovi Murgašovi, ale aj Jozefovi Gregorovi-Tajovskému.

Mgr. Anita Murgašová

Mgr. Anita Murgašová na prednáške zo slovenského jazyka pre učiteľov 2. stupňa ZŠ a SŠ na Gymnáziu Jána Kollára vo vojvodinskom Báčskom Petrovci

PS: Za týmito aktivitami stojí autorka článku Mgr. Anita Murgašová, bývalá dlhoročná riaditeľka Metodického centra UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Aj keď je už niekoľko rokov na dôchodku, vo všetkých prejavoch zahraničných Slovákov pri spomínanom 25. výročí MC UMB sme počuli poďakovanie za jej zanietenú a obetavú prácu, za jej nadšenie pri príprave a realizácii projektov.

Jej prácu pri tejto príležitosti ocenila aj Univerzita Mateja Bela Cenou rektora UMB:

CENA AGITO PRO MINOVICA SLOVACA

za dlhoročnú organizačnú, manažérsku a pedagogickú prácu v MC UMB, za vybudovanie jeho značky a za osobný prínos k jeho profilovaniu.

Pri tomto slávnostnom programe som mala príjemný pocit, že som bola aj ja, a istý čas aj ďalšia Tajovčanka, pani učiteľka Melanka Poliačiková, súčasťou mnohých podujatí pre zahraničných Slovákov.

Mgr. Alžbeta Kulavjaková

Jánska hostina od „a“ po „zet“ a pekne po poriadku

Začnem od začiatku, ako sa patrí. Program Jánskej hostiny sa začína pripravovať už koncom marca. Pomaly hľadáme spevákov, hudobné skupiny, folklórne súbory, či iných účinkujúcich do programu. V priebehu štyroch mesiacov sa postupne program kryštalizuje a prídje čas na uzavretie a vypustenie plagátu aj ďaleko od Tajova. Všetko musí klapnúť, musíme dbať, aby program nebol nudný a neboli veľké pauzy medzi účinkujúcimi. Potom treba zohnať súťažiace, dohodnúť kuchárov a ich pomocníkov, zabezpečiť suroviny na guláše, kúpiť ozdoby, zabezpečiť výzdobu, doriešiť dopravu a parkoviská, atď. Dva týždne pred oslavami začína psychiatria a posledný týždeň ani nevravím. Niektorí si povie, že preháňam, ale keď chcete, aby všetko vyšlo, ani sa to ináč nedá. Dvakrát som spravil poradu ohľadne príprav. Mišo Hew tam navrhol, aby sme zahrli nejakú scénu, takzvané prekvapenie. Veď sme 2 roky nič nedali, tak dajme. Voľba padla na Troch chrobákov, lebo tam nie je hovorené slovo a my nemáme prenosné mikrofóny. To bol taký nástrel, ale Mišo sa toho chytil, aj Monika Knižková, a samozrejme aj ja. Dohodli sme sa, že to dáme. Evka Paučová zo dňa na deň ušila kostýmy a už inej cesty nebolo. Keď mi v piatok zavolała režisérka z divadla, že pre chorobu nepríde, tak sme si povedali, že aspoň vyplníme program Jánskej hostiny.

Vo štvrtok sme už postavili najväčšie stany, lebo to je maturita, ten veľký postaviť. Chlapi sa ale už za tie roky vycvičili. Nanosili sme do bufetu občerstvenie, aby sme si mali čas všetko usporiadať v Požiarni zbrojnici. V piatok sa stávali ostatné menšie stany a bufet. Zuzka Belková a spol., ako vždy, nakúpila tovar a „išli ako píly“. V sobotu počas akcie sa pri bufete nevyskytol žiaden veľký rad, a to bolo znamenie, že nie je žiaden zádrhel.

Musím spomenúť naše tradičné tvárožníky, ktoré nechýbali ani tohto roku. Aj napriek úctyhodnému veku našich cukrárok - p. Anke Račanskej a p. Evke Murgašovej, pečenie tvárožníkov išlo od ruky. Suroviny som bol už v stredu nakúpiť s p. Murgašovou, aby mali v piatok všetko nachystané. Sliedky som doma „dusil“, aby znášali čo najviac a najväčších vajec. Hádám už aj kohút znášal, aby bolo dosť do tvárožníkov. Pomôcť im prišla p. Hela Hrčková, Gabika Púchyová a Anka Sedileková. Napiekli 16 veľkých tvárožníkov. Niekoľko druhov koláčov doniesli aj ostatné domáce cukrárky, aby balíčky boli pestré. A veru boli aj pestré, aj chutné.

Tolko druhov gulášu na jednom mieste nemáte nikde v okolí. Od jelenieho, hovädzieho, baranieho, fazuľového až po držky, sedem kotlov. Už len to mäso pokrájať a zeleninu.

To sa robilo v piatok podvečer. Chlapi čistili mäso pod dohľadom skúseneho kuchára Janka Bieleho a Dušana Chabana. Ženy s ostatnými chlapmi čistili zeleninu do gulášov, taktiež pod dohľadom kuchára Ivana Greška (Suchára). Popri tom nám hral na harmoniku Julko Paučo. Takže sme už mali aj malý program. V piatok doobeda sa stavala „májka“. Po májku bol náš traktorista Peter Vajs, ktorý celý čas dohliadal aj na chlapov. Ozdobilo sa aj okolie kostola, nachystalo sa všetko, čo sa malo.

V sobotu ráno sa ukazovalo pekné počasie. Neskôr prišli mraky a tak aprílovo spáchlo. Hádám aj päťkrát, také 15-minútové prehánky, takže v pohode. Ráno o pol siedmej sa začali zbierať prví pomocní kuchári a prikladači pod oheň, Peter Púchy - Pampúch a Jožo Suja - Fofo. Potom sa zjavil náš šéfkuchár Roman „Šmidke“ aj s bratom a už to išlo. Rýchlo masť, bola fajná domáca, z našich zdrojov z jarnej fašiangovej zabíjačky. Potom cibula a ďalšie ingrediencie, ktorých vôňa sľubovala, že guláše budú chutiť. Prvé guláše opustili kotle už o 11. hodine. To je výsledok dobrej prípravy v piatok a šikovných miešačov.

Ostatní chlapi a ženy ozdobovali okolie. Ženy - Anka Chlebovcová a Katka Hrčková, s pomocou Evky Paučovej a Ľubky Žabkovej, ešte pobalili tvárožníky a koláče do balíčkov a Ľubka pripravila ceny do tomboly. Marek Žabka utekal po chlieb s Hankou Dlhohovou.

Medzitým prišiel DJ Snopko, Lalík, Glos a ľudová hudba pod vedením Dušana Oravca. Tento rok sa veľmi hodilo prekryté pódium, už len pre to premenlivé počasie, ale aj ozvučenie. Program pre deti začal skôr. Nachystané boli atrakcie, skákací hrad, lukostrelba pod vedením naslovovzatého odborníka Janka Knižku a staršie deti maľovali tváre mladších.

Od 15:00 hod. bol otvorený Pamätný dom JGT a vstup bol zdarma. Pani Soňa Šváčová, vo funkcii lektorky, previedla návštevníkov po expozícii so zaujímavým výkladom. V tom istom čase začali aj koníky nosiť deti na Notárskej záhrade. Časy bolo trochu ťažšie dodržať, nakoľko koníky počas prehánky zmokli.

O 15. hodine sa privítali hostia, účinkujúci, Anitka Murgašová povedala o histórii obce a mohli začať deti zúčastnených obcí súťažiť. Tento rok vyhrala obec Riečka. Naša obec skončila na 3. mieste v zostave Lukáš Biely, Matej Mandzák, Terezka Knižková a Simonka Sanitrárová. Po súťažiach nastúpil Detský ľudový súbor Dratvárik, ktorý prišiel vo veľmi hojnom počte detí a predstavil sa vo veľmi peknom a bohatom programe. Po ňom prišli tradične deti z našej materskej školy, pod vedením Janky Majerovej a Lydky Sedilekovej,

so svojím programom. Spev a tanec detí vystriedal Miško Hew s hrou na flautu a nedala sa zahanbiť ani tanečná skupina v zložení Terezka Knižková, Simonka Sanitrárová, Zinka Valachová, Lukáš Biely a Marek Púchy s dynamickým tanečným vystúpením. Som rád, že v programe sa prezentujú mladí Tajovčania. Mohol by to byť začiatok peknej tradície. A prišlo tradičné prekvapenie, Traja chrobáci - Monika Knižková, Mišo Hew a Laco Surovčík (to akože ja) zahrli pôvabnú klauniádu o troch nezbedných chrobákoch v scénke s acylpyrínom. Túto humornú scénu viac menej poznali tí starší, lebo to úspešne bežalo koncom 70. až 80. rokov minulého storočia. Mladší len pozerali s otvorenými ústami o čo tu ide. Po tomto programe zahrli traja fujaristi. Pomedzi divákov ešte niečo do uška zahrli ľudovkari, a potom sa čakalo na gala predstavenie známych spevákov: Maji Vešicovej, Roba Kazíka a nášho „chatkára“ Karola Konárika. Pán Konárik taktiež zabezpečoval účinkujúcich, a to bez nároku na honorár. Veľmi pekne mu za to ďakujeme. Známe a melodické pesničky doviedli prítomných seniorov až k tancu pod pódium. Zapálili sme vatru, a začala diskoteka pre mladých „pod hviezdikami“. Tento rok bol vcelku klud, neboli bitky, a ani sa nič podstatné nerozbilo a nespálilo, ako roky predtým.

V nedeľu bola slávnostná svätá omša v kostole sv. Jána Krstiteľa, ktorý je aj patrónom našej Jánskej hostiny. V rámci omše zaspievala Maja Vešicová, a niekoľkými pesničkami potešila Tajovčanov aj po omši, za čo sa jej odmenili dlhým potleskom. Pani Vešicová nám pred kostolom poďakovala, že sa tu cítila dobre, rozlúčili sme sa a popriali šťastnú cestu. Poobede sme boli poradiť neporiadok na Pľaci a niečo poukladať. Tento rok sa nás zišlo pri upratovaní veľmi veľa a spravilo sa veľa práce, aby nebolo vidno neporiadok. V pondelok to všetko chlapi pozametali, zložili stany, a ešte aj v utorok sa dotahovali niektoré práce.

Týmto všetkým, aj nemenovaným (všetci by sa mi sem ani nespratali), chcem poďakovať za organizáciu na tohtoročnej Jánskej hostine. Bez Vás všetkých by to jednoducho nešlo. Klobúk dole, všetci „makali“ na 100%. Ďakujem všetkým sponzorom podujatia, či už pomohli vecnými darmi, alebo finančne. Ďalej ďakujem OZ Tajovská kopa a Farskému úradu za spoluprácu a Banskobystrickému samosprávnemu kraju za dotáciu na akciu.

Vidíme sa o rok na Jánskej hostine 22.06.2019

Ladislav Surovčík, starosta

Pri miešaní gulášov

Aj takto súťažili deti z mikroregiónu

Hostia osláv Maja Veľšicová, Karol Konárik a Robo Kazík

Tohto roku zahrli traja fujaristi

Súbor Dratvárik

Traja chrobáci

Dámsky klub

Michal Hew ml.

Deti z tajovskej MŠ

Každoročným účastníčkam osláv sa aj tohto roku páčilo

O občerstvenie bolo postarané

Cukrárky pri pečení tvarožníkov

Pre radosť detí

Jún

V jednej rozprávke, na otázku „Ktorý z mesiacov je najkrajší?“, babka na každý z mesiacov roka našla len tie najlepšie vlastnosti. Keby túto otázku položili mne, jún by som označila ako finiš, záverečná etapa školského roka. Krásna, veselá, smutná i ťažká zároveň.

Jún je krásny preto, že slniečko láka von do prírody, k vode, dozrievajú jahody a čerešne. Veselý, že sa nesie v duchu detskej radosti. Ohníčky v detských očiach sme vyčarovali rôznymi akciami, ktoré spestrili život detí v materskej škole. Boli to návštevy kina, bábkového divadla, tvorivé dielne, kde deti dokázali, že slušné správanie im nie je cudzie a ich rúčky, hoci sú ešte malé, vedia byť zručné. Maškarný ples ukázal, že detská fantázia nepozná hranice, besiedka ku Dňu matiek zas to, že mama je len mama a každej patrí vďaka. Deň detí sme spestrili spoločnou akciou s deťmi z Materskej školy Králiky. Deti videli poučné predstavenie Králikov z klobúka, zmerali si sily v spoločných súťažiach a posilnili priateľské vzťahy. Na oplátku naše deti boli na výlete na Králikoch, kde mali možnosť vidieť výcvik policajných psíkov. Bodkou bola jazda na koníkoch. Ešte nás čaká vystúpenie na Jánskej hostine a rozlúčka s predškôlkami.

A prečo je jún smutný a ťažký? Končí ďalší školský rok, a tak končí bezstarostný čas pre piatich predškolákov, ktorí od septembra zasadnú do školských lavíc. Želáme im veľa chuti do učenia a len tie najlepšie známky. „Deti sú kvety zeme, treba ich pestovať, starať sa o ne, nedovoliť im zahynúť...“ tieto slová vystihujú našu prácu. Záleží nám tom, aby deti boli spokojné, veselé a šťastné.

Jana Majerová, riaditeľka MŠ

POZVÁNKA

Obecný úrad pozýva tajovských dôchodcov na tohtoročné stretnutie dôchodcov Mikroregiónu Kremnické vrchy – východ, ktoré sa uskutoční v Kordíkoch dňa 16. augusta 2018. Doprava bude zabezpečená autobusom. Všetky potrebné informácie Vám budú oznámené včas.

OÚ

Slávnosť 1. sv. prijímania

Tento rok v našej farnosti bola slávnosť 1. svätého prijímania v nedeľu 28. apríla vo farskom kostole v Tajove. Telo Pána Ježiša do svojich čistých detských srdiečok prijalo jedenásť detí. Z Tajova pristúpili k sviatosti Eucharistie Nella Hollá a Michal Hew. Ostatných päť detí bolo z Králik a štyri z Kordík. Deťom prajeme rozvíjať úprimný vzťah viery s Ježišom a blíznymi po celý život a rodičia nech im v tom pomáhajú svojím príkladom a spoločnými návštevami nedeľných svätých omši a žitím hodnôt rodiny.

JP

Tereziánsky urbár dediny Jabříková a Králiky z roku 1771

Už po postavení huty sa okolo nej začali postupne budovať domy hutníckych robotníkov na Bystrickej strane. Na Radvanskej strane Tajova boli postavené domy poddaných Radvanskovcov. Jedna časť Tajova, bystrická, bola teda hutnícka, druhá, radvanská, dreverubačsko-uhliarska. Postupne sa stretávame s označením pravej strany osady Tajov v smere Tajovského potoka ako Radvanskovský Tajov. Zmenu znamená rok 1697, kedy táto časť obce je uvedená v majetku Jána Radvanského ako Jabříková (Jabrikova), nazývaná tiež Tajov. V roku 1771 sa uskutočnila v „radvanskovskom Tajove“ urbárska regulácia – dedina je tu už označená ako Jabříková a Králiky. Králiky sa na konci 18. storočia oddelili od Jabříkovej a vytvorila sa samostatná dedina. Zaujímavosťou je, že v prípade Jabříkovej a Králik sa nejednalo o klasickú poddanskú dedinu, ale o kuriálnu dedinu, ktorá vznikla na kuriálnom-šľachtickom majetku. A nebývali tu vôbec sedliaci, ktorí vlastnili poľnohospodársku pôdu, ale želiari – hofieri, ktorí vlastnili dom bez poľnohospodárskej pôdy. Takých dedín bolo vo Zvolenskej stolici len niekoľko, napr: Iliáš, Dolná Peťová, Horný a Dolný Rakytovec. Tereziánsky urbár bol celokrajinským urbárom. Zjednotil povinnosti poddaných, bol tzv. „milostivý urbár“ cisárovnej Márie Terézie. Mal zabrániť ďalšiemu zvyšovaniu urbárskych povinností poddaných. Urbárska regulácia začala dňa 23. 1. 1767 vydaním urbárskeho patentu a skončila sa v roku 1774 zavedením spomenuťého urbára. Samotný urbár bol napísaný v jazyku ľudu a bol uložený v obciach, aby bol zro-

zumiteľný a prístupný komukolvek. Jednotné urbáre sa zaviedli v roku 1767 urbárskou reguláciou Márie Terézie. Ich úprava mala, po zistení skutočného stavu o držbe a kvalite pôdy v jednotlivých obciach, zabezpečiť hospodársku stabilitu roľníkov, odvádzanie vojenských daní (kontribúcia) a obmedziť svojvoľu zemepánov. Jednotkou na odstupňovanie poddanských povinností voči zemepánom a kritériom rozvrhu kontribučného zaťaženia sa stali v urbári zachytené sedliacke usadlosti a ich zlomky. Poddaní sa odvtedy nazývali urbárski poddaní alebo urbárnici, pôda, na ktorej hospodárili bola urbárska pôda. Urbárska pôda (rustikál) predstavovala základ každého chotára. Patrili k nej vnútorné stavebné pozemky (intravilán) a vonkajšie pozemky obce (extravilán), tvorené ornou pôdou a lúkami, prípadne vinicami. Lesy, ktoré poddaní už v predtereziánskom období využívali na získavanie dreva, zber lesných plodov a na pastvu na základe užívacieho práva, sa v urbárskej regulácii zahrnuli pod takzvané urbárske úžitky (benefície). Od feudálneho zaťaženia bola urbárska pôda čiastočne oslobodená konštitučnými zákonmi z roku 1848. Urbársky patent z roku 1853 zrušil dovtedajší urbársky pomer, užívateľov pôdy vyhlásil za jej vlastníkov a určil podmienky vydeľovania bývalých urbárskych úžitkov zo zemepanských majetkov. Zákon z roku 1871 určoval rozlohu lesov a pasienkov pripadajúcich na jednu usadlosť. Vlastníci pridelennej pôdy zakladali na princípe spoluvlastníctva takzvané spolky bývalých urbarialistov, ktoré fungovali až do polovice 20. storočia. Urbár z roku 1776 mal však aj viacero nedostatkov a spolu s jeho odmietaním niektorými príslušníkmi uhorskej šľachty tak priniesol poddaným ďalšie problémy. Už v predurbárskom období sa rozlišovali tri skupiny poddaných na základe výšky ich majetku. Prvú skupinu tvorili sedliaci, ktorí boli najbohatšou skupinou poddanského obyvateľstva vtedajšieho Slovenska. Za sedliaka bol považovaný každý, kto vlastnil sedliacku usadlosť – dom a pozemky (polia a lúky) v dedine aj mimo nej. Druhou skupinou poddaných boli želiari. Tí síce vlastnili dom v dedine, ale ich pozemky sa nachádzali len mimo územia dediny. No a poslednou skupinou boli podželiari, ktorí nevlastnili ani dom, ani žiadne pozemky. Najčastejšie bývali u sedliakov a želiarov, u ktorých mali prenajatý dom alebo jeho časť. Vydaním urbára predchádzal predurbársky súpis majetku a zodpovedanie deviatich otázok dotazníka pre každú obec. Na otázky odpovedali obvykle richtár, jeho prísažní, prípadne ďalší vybraní poddaní. Na základe odpovedí v dotazníku je možné predstaviť si hospodársko-sociálnu situáciu našich predkov v druhej polovici 18. storočia.

Spracoval Vladimír Sklenka

Pokračovanie v budúcom čísle.

Ochrana osobných údajov aj v Tajovských novinách

Každý z nás má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe. To nám zaručuje Ústava.

Ochrana fyzických osôb v súvislosti so spracúvaním osobných údajov patrí medzi základné práva. Charta základných práv Európskej únie, ako aj Zmluva o fungovaní Európskej únie stanovujú, že každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.

Rýchly technologický rozvoj a globalizácia so sebou priniesli nové výzvy v oblasti ochrany osobných údajov. Technológie menia ekonomiku, ale aj sociálny život. Zásadnú reformu uskutočnil Európsky Parlament a Rada EÚ, vydaním všeobecného nariadenia na ochranu osobných údajov GDPR (z angličtiny General Data Protection Regulation). Nariadenie GDPR sa stalo priamo aplikovateľné vo všetkých členských štátoch EÚ. V podmienkach Slovenskej republiky pripravil Úrad na ochranu osobných údajov zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, ktorý vychádza z nariadenia GDPR a je platný od 25. mája 2018. Je to najkomplexnejšia právna norma v oblasti ochrany osobných údajov, ktorá upravuje ochranu práv fyzických osôb a práva, povinnosti a zodpovednosť pri spracúvaní osobných údajov fyzických osôb.

V zmysle nariadenia GDPR pristúpila aj redakčná rada Tajovských novín k opatreniam, ktoré budú viesť k zákonnému získavaniu a spracúvaniu osobných údajov dotknutých osôb. Všetky osobné údaje, ktoré budú spracúvané v Tajovských novinách, či už fotografie, alebo rôzne informácie o fyzických osobách, ktoré redakčná rada zverejní v novinách (sobáš, narodenie dieťaťa, jubileá, úmrtie a pod.), budú musieť byť podložené súhlasom dotknutej osoby, teda tej osoby, ktorej sa zverejňované osobné údaje budú týkať. U nedospelých detí súhlas môže udeliť zákonný zástupca, pri úmrtí – pozostalí.

Udelenie súhlasu sa nevyžaduje len v prípade konania verejných podujatí, akými sú napríklad aj nedávno konané „Jánske oslavy“, z ktorých sa vyhotovujú fotografie, prípadne kamerové záznamy, za účelom uchovania spomienok a zdokumentovania kultúrneho života obce.

Mgr. Beata Kalinová

Na spoločnú cestu životom vykročili

Nikola Dlhová a Jakub Považanec uzavreli manželstvo 9. júna 2018 v Kostole svätého Jána Krstiteľa v Tajove.

Želáme Vám, nech láska a šťastie naplní Vaše životy, nech sa Vám nikdy nezunuje Vaša vzájomná blízkosť.

Spomínáme

„Ako ticho žil, tak ticho odišiel. Skromný vo svojom živote, veľký vo svojej láske a добрote.“

Dňa 29. júla si pripomenieme 10. výročie odchodu do večnosti nášho milovaného otca Ladislava Sitku.

S úctou a vďakou na neho spomínajú a vyprosujú pokoj pre jeho dušu

dcéry Melánia a Iveta a vnuk Jakub.

Receptár

Jogurtový koláč s marhulami

potrebné prísady:

2 biele jogurty, 1 vajce, 2 jogurtové poháre polohrubej múky, 2 jogurtové poháre kryštálového cukru, 1 prášok do pečiva, 700 g marhúľ (môže byť aj iné ovocie), kryštálový cukor a mletá škorica na posypanie

postup:

Jogurty zmiešame s cukrom, pridáme vajce, múku zmiešanú s práškom do pečiva a vylejeme na vymastený a múkou vysypaný plech, na cesto poukladáme ovocie, posypeme cukrom a mletou škoricou, pečieme asi 30 min na 180 °C.

Katastrofa ?, alebo vo futbale sa to stáva

O aktuálnej situácii okolo futbalu prinášame rozhovor s predsedom TJ Slovan Tajov Petrom Mažgutom

Výsledky ukončeného ročníka futbalovej súťaže sa kľudne môžu nazvať katastrofou. V jarnej časti súťaže sme z 12-tich vyhrali len tri zápasy. Skončili sme na deviatom mieste. Prečo?

Začalo sa to už na jeseň, v tíme bolo 15-16 hráčov, ktorí môžu hrať. Stabilne na zápasoch nastupovalo len 7 z nich. Na jar nám odišli 3 stabilní hráči - Zmajkovič (odišiel do Poník, kde žije jeho otec), Ursíny (náš odchovanec, od dorastu hrával za Tajov, postavil si dom na Mičinej) a Bauer - náš najlepší strelec (bol z Kokavy a pracoval v Banskej Bystrici, preto nemal problém za nás hrať, ale na jar odišiel pracovať do Bratislavy). Vybavili sme 3 nových hráčov: dvaja bratia Gregorovci a Čipčala. Jeden z bratov odohral celú jar, druhý bol operovaný a Čipčala sa zranil, pred tým odohral 7 zápasov. Zranili sa aj ďalší - Rubint, Ševčík a prestal hrať Kaščák. Aj keď nám v jeseni odišli 3 hráči, na jar 3 prišli, ale z nich len 1 odohral zápasy. Dostali sme sa do situácie, že nás chodilo na zápasy 11. Nový systém na prestupy resp. hosťovanie je nastavený tak, že sa uzatvára 31. marca. To znamená, že po tomto termíne sa už nedá situácia riešiť ďalšími hráčmi. Doplatili sme na to posledné tri zápasy, ktoré sme mali skontumované.

Nechýba v tejto situácii tréner ?

Na jar odišiel Sveťo Stračina, ktorého sme doteraz nedokázali nahradiť. Oslovili sme viacerých Tajovčanov, ale nikto neprijal našu ponuku.

Problémy mali viaceré mužstvá, nás sa dotklo vylúčenie Králik zo súťaže. Akým spôsobom?

Králiky boli zo súťaže vylúčené už 3 kolá pred koncom súťaže. Keďže chceli pokračovať a futbal hrať, navrhli nám, že spoločne vytvoríme jedno mužstvo a prihlásime sa do súťaže ako napr. Králiky-Tajov. Po zvážení a prehodnotení technických a ľudských podmienok sme s ich návrhom nesúhlasili, ale ponúkli sme všetkým ich hráčom, či by nechceli hrať za Tajov ako naši kmeňoví hráči. Viete si predstaviť, že zo 6-tich domácich zápasov by sme 3 odohrali doma a 3 v Králikoch? Oslovil som 6-tich hráčov, ktorí sú prijateľní do nášho kolektívu. Uvidíme ako to dopadne. Prestupový termín končí 31.7.

a prihláška do súťaže sa podáva do 13. júla 2018. Určite podáme.

Získať hráčov, nájsť trénera a hrať futbal je tá „športová“ stránka futbalu. Je však veľa práce so zabezpečením technickej, organizačnej a ekonomickej práce. Vážime si, že kosenie a údržbu areálu zabezpečuje obec, ale už dlhšie obdobie časti futbalovej verejnosti vadia niektorí členovia výboru, ktorí túto prácu vykonávajú, konkrétne ja (A. Chlebovcová) a možno aj ďalší. Viackrát sme ponúkli prácu vo výbore, aj v bufete. Aj keď boli pokusy prevádzkovať bufet, nikto sa na dlhšie obdobie „nechytí“. A ponúkame aj teraz. Je pravda, že okrem predsedu TJ vo výbore pracujú dôchodcovia. Bolo by dobre, keby aj z hľadiska perspektívy nám v tejto činnosti pomohli mladší, pretože futbal chceme hrať aj naďalej.

Ja verím, že postupne vyriešime všetky problémy, ktoré ovplyvňujú aktuálnu situáciu vo futbale. Verím, že futbal budeme hrať, že znovu vytvoríme správnu futbalovú atmosféru pre spokojnosť hráčov a radosť fanúšikov.

Za rozhovor poďakovala Anna Chlebovcová

Futbalisti z Tajova, nielen registrovaní v TJ, si v sobotu cez Jánsku hostinu zahrali proti výberu mesta Banská Bystrica. S myšlienkou hrať futbal prišiel Robo Greško ml., ktorý chcel obnoviť tradíciu hrať futbalový zápas na Jánsku hostinu. Získal Tajovčanov a našiel aj súpera, tím z Banskej Bystrice. Za Tajovčanov hrali aj príbuzní hráčov.

Text: PM
Foto: Ach

Pozornosť vzbudzoval napr. Michael Mompi z Kalifornie (na foto).

Pozvánka do Kordík

V sobotu 21. júla bude v Kordíkoch tohtoročný Kordický beh-extrém. Štart a cieľ bude pred obecným úradom. Sprievodnou akciou je aj účasť Anastasie Kuzminovej, ktorá prinesie aj svoje zlaté olympijské medaily a účasť hokejistov HC 05 iClinic B. Bystrica, ktorí prinesú majstrovský pohár. Príďte si zabehnúť, povzbudiť, alebo sa s deťmi odfotiť.

JP

Výsledky jarného kola súťaže futbalistov II. A triedy za obdobie 2017/2018

Tajov – Harmanec	2:5
Králiky – Tajov	3:2
Tajov – Dúbravica	0:2
Lučatin – Tajov	3:0
Tajov – Hronsek	5:1
Malachov – Tajov	6:3
Horné Pršany – Tajov	2:1
Tajov – Hiadeľ	7:1
Riečka – Tajov	4:3
Ľubietová – Tajov	3:0
Tajov – Selce	4:3
St. Hory – Tajov	0:0